

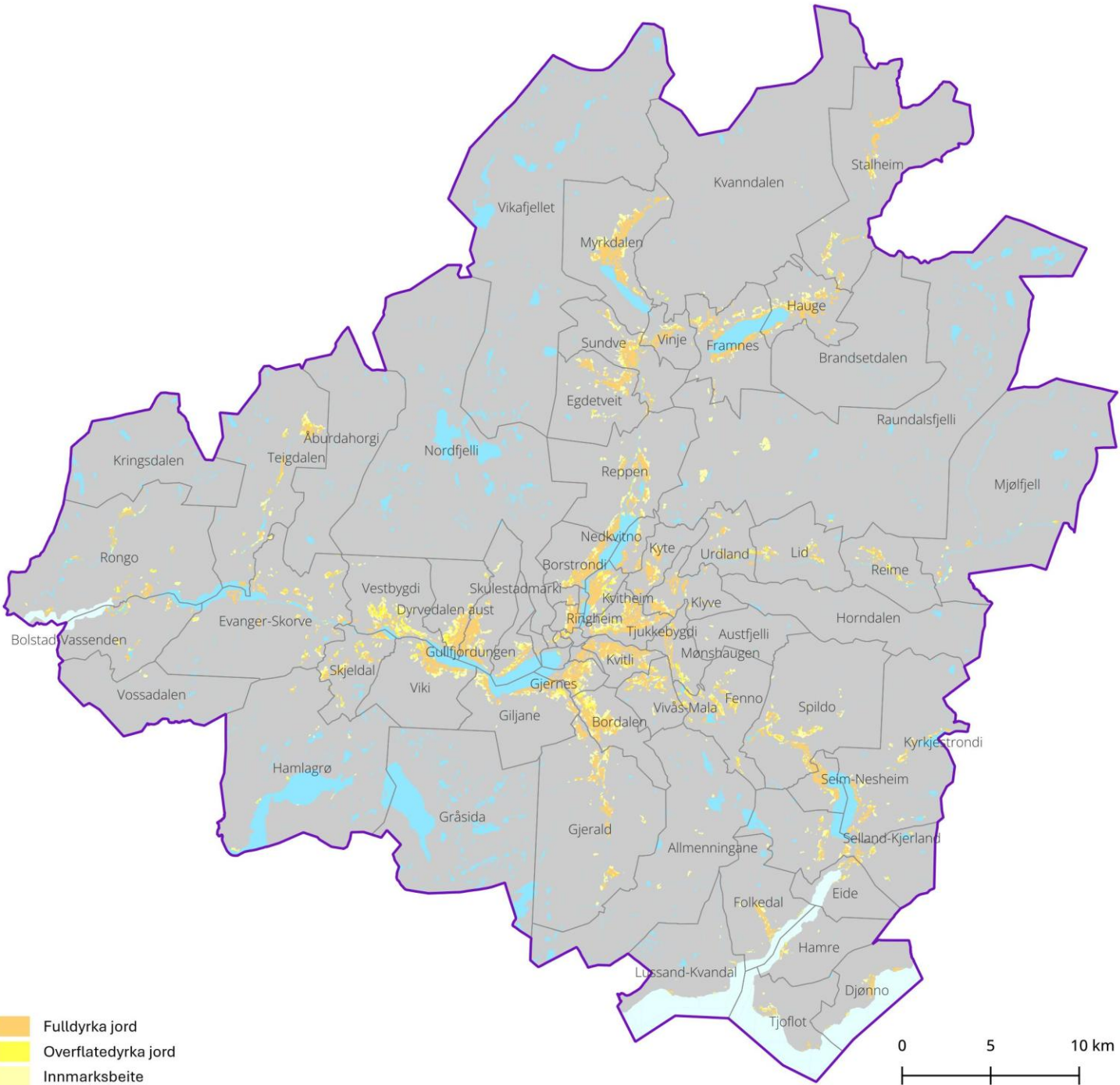
NIBIO

NORWEGIAN INSTITUTE OF
BIOECONOMY RESEARCH

Grunnlag for jordvernstrategi for Voss herad

Arbeidsverkstad 27. august 2025

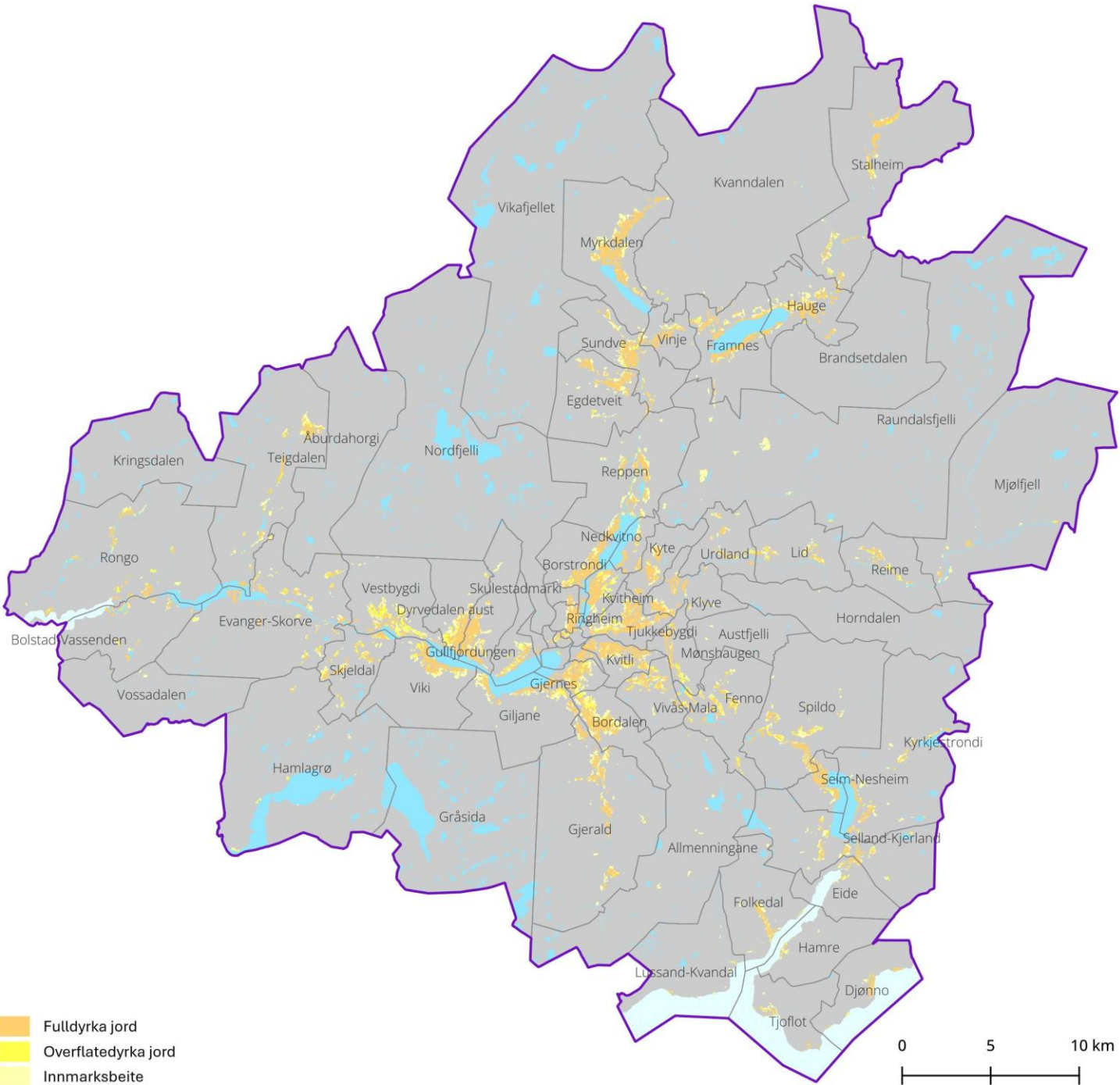
Verdiskaping per produksjon mill. kroner

Melk, ku	98,23
Melk, geit	1,61
Ammeku	5,73
Sau	21,05
Svin	2,02
Egg og fjørfe ▼	1,04
Planteproduksjon ▼	5,90
Annet ▼	0,37
Sum	135,95

Verdiskaping som bruttoprodukt og sysselsetting

Bruttoprodukt jordbruk, mill. kr	135,95
Årsverk à 1845 timer, jordbruk	361,78

Kilde: NIBIO rapport, tall fra 2020

Arealtype	Dekar	%
Jordbruksareal ▲		
Fulldyrka	38 764	1,9
Overflatedyrka	6 933	0,3
Innmarksbeite	18 803	0,9
Skog ▼	632 778	31
Bebyggelse/samferdsel	18 485	0,9
Annet markslag ▼	585 661	28,7
Ikke kartlagt ▼	740 485	36,3
Sum	2 041 909	100

Kjelde: Arealressurskart AR5, årsversjon 2023, NIBIO

Fulldyrka jord

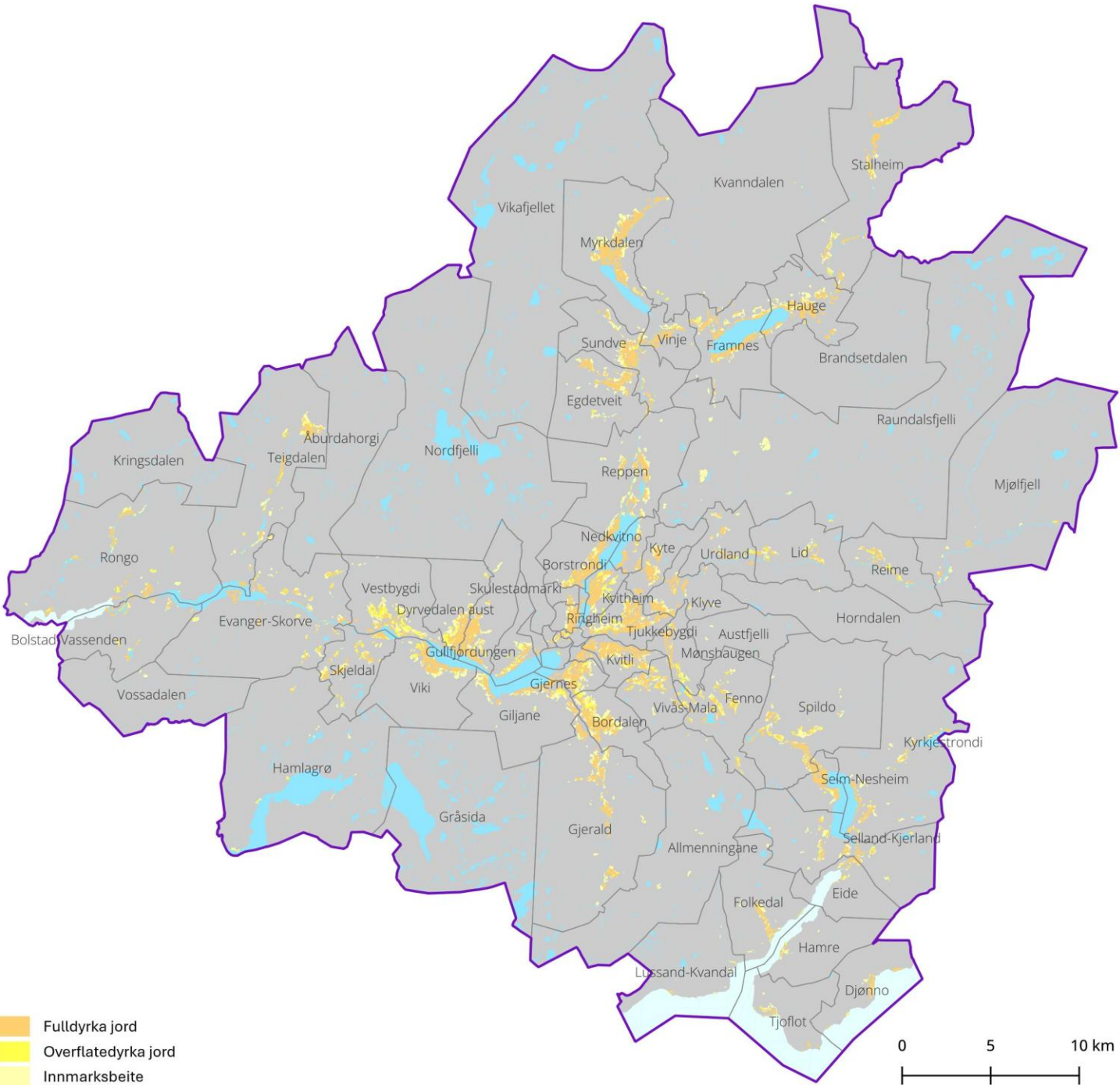
Jordbruksareal som er dyrka til vanleg pløedybde, og kan nyttast til åkervekster eller til eng, og som kan fornyast ved pløying

Foto: Jørgen Lervik, NIBIO

Fulldyrka jord

Foto: Kjetil Fadnes, NIBIO

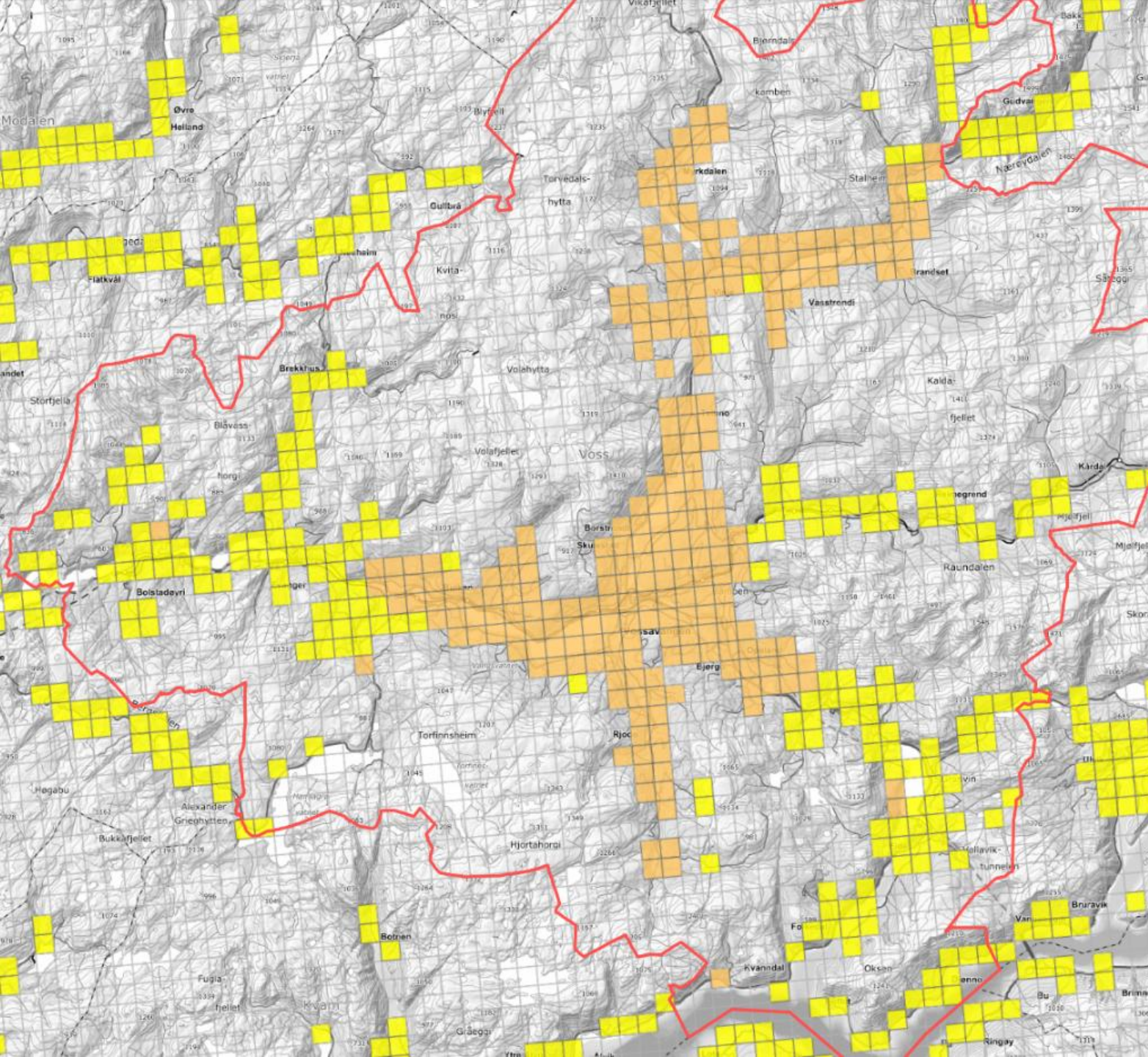
Veksttype	Dekar	%
Innmarksbeite	14 875	26,5
Grovfôr	40 859	72,8
Korn	15	0,0
Potet	10	0,0
Grønnsaker	15	0,0
Frukt og bær	327	0,6
Sum	56 101	100

Kjelde: Produksjonstilskot 2023, Landbruksdirektoratet

Foto: Lars Olve Hesjedal

Dei kartlegg vossajorda

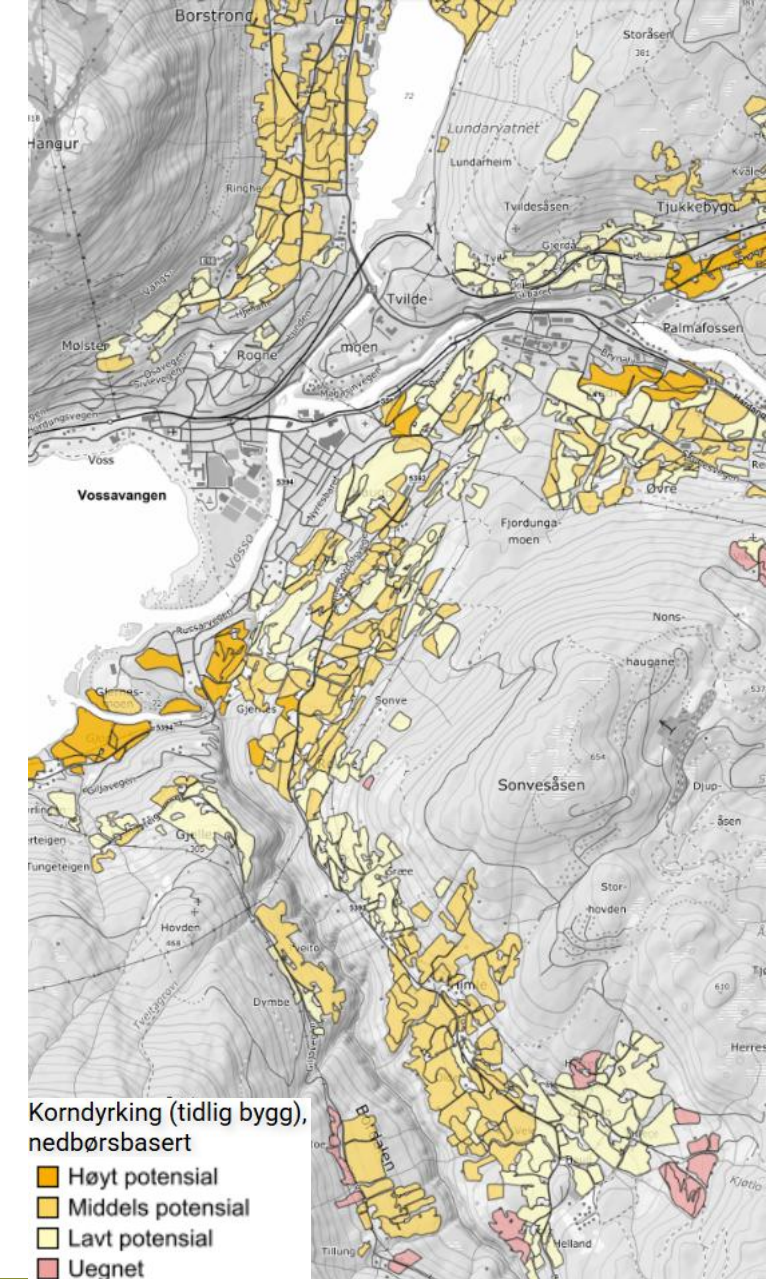
Dekning jordsmonnkart

33 000 dekar

72 % av fulldyrka og
overflatedyrka dyrka jord

Potensial for dyrking av korn og grønnsaker

Klasse	Gulrot	Kålrot	Tidleg bygg
Høgt potensial	62 %	66 %	4 %
Middels potensial	14 %	20 %	48 %
Lågt potensial	23 %	14 %	36 %
Ueigna	1 %		12 %

Nasjonalt jordvernsmål

Omdisponering av dyrka jord skal ikkje overstige **2 000** dekar, og målet skal være nådd innan 2030.

Målet blei fastsatt ved Stortinget si behandling av oppdatert nasjonal jordvernstrategi i juni 2023.

<https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/forvaltning/fagomrader/eiendom/jordvern/nasjonale-mal-og-foringer>

*Betyr at Voss vil måtte begrense seg til ca. **11** dekar pr. år*

Nedbygging av jordbruksareal

Omdisponert

*KOSTRA,
snitt pr. år siste 20 år*

Voss

23 dekar

Nedbygd

*Basert på endring i AR5,
snitt pr. år siste 17 år*

65 dekar

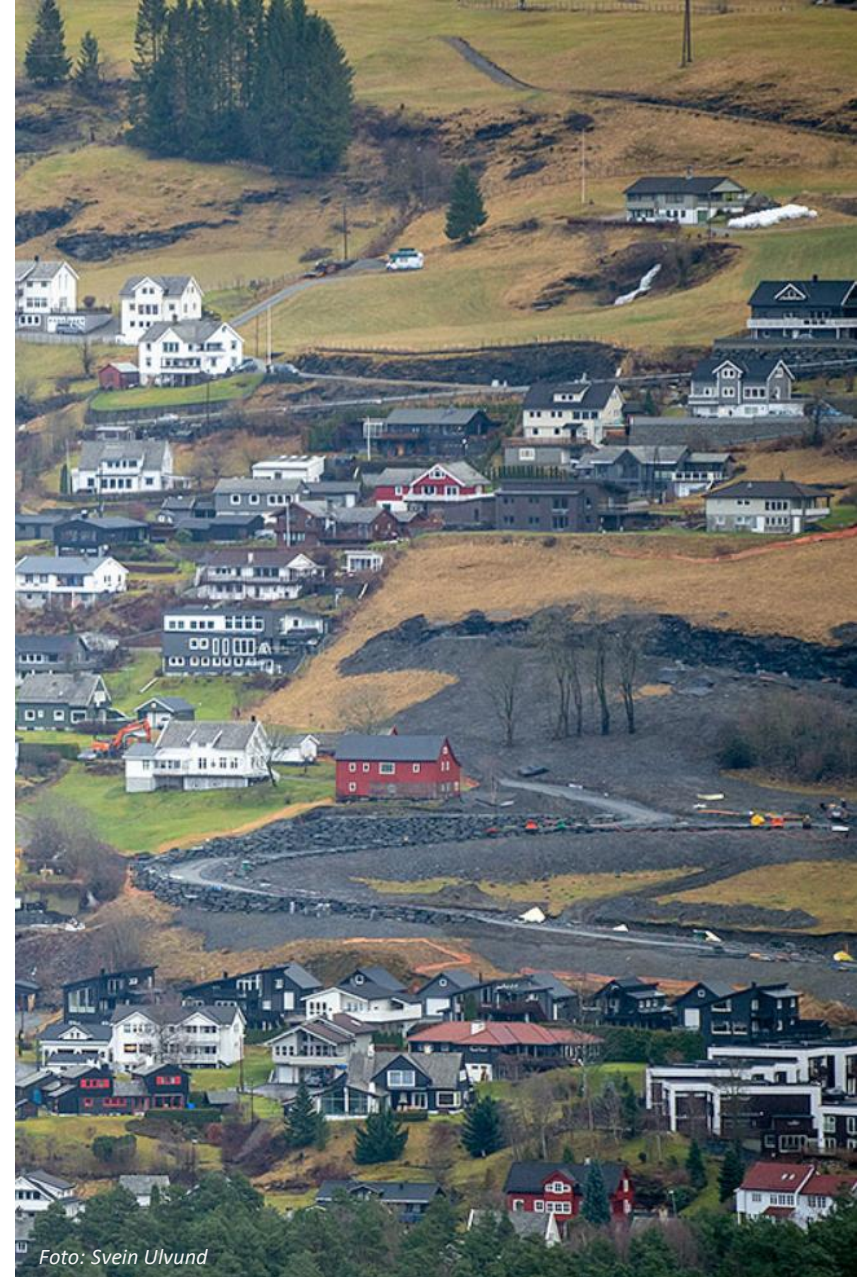

Foto: Svein Ulvund

Nedbygging av jordbruksareal

Omdisponert

*KOSTRA,
snitt pr. år siste 20 år*

Voss

23 dekar

Nedbygd

*Basert på endring i AR5,
snitt pr. år siste 17 år*

65 dekar

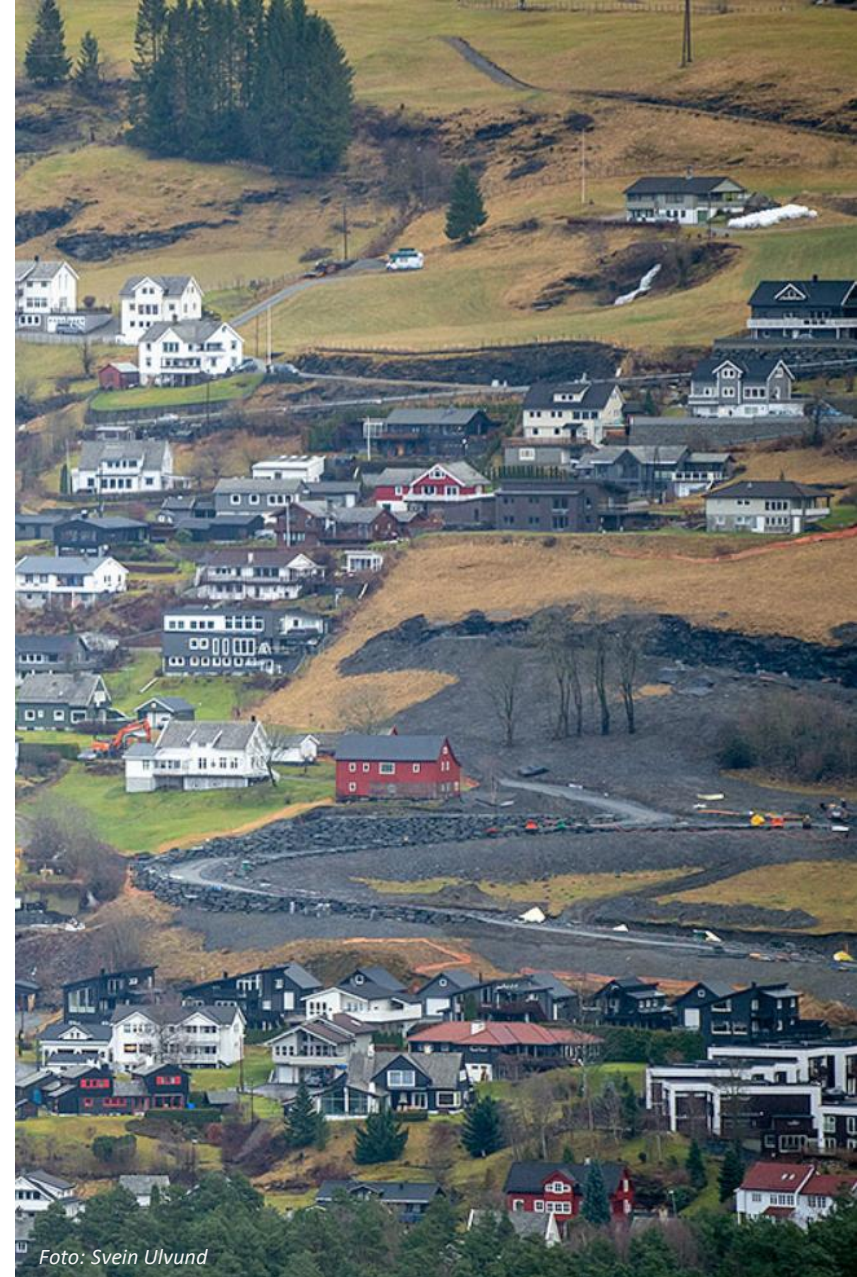

Foto: Svein Ulvund

Konsekvensar for matproduksjonen

Siste 17 år:

- 390 500 fôreiningar

Med potet på 40 % av det nedbygde arealet:

- Kunne gitt poteter til 18 000 personar
- 650 personar kunne overlevd på poteter frå desse jordene
- I tillegg over 230 000 fôreiningar på resterande 60 % av arealet

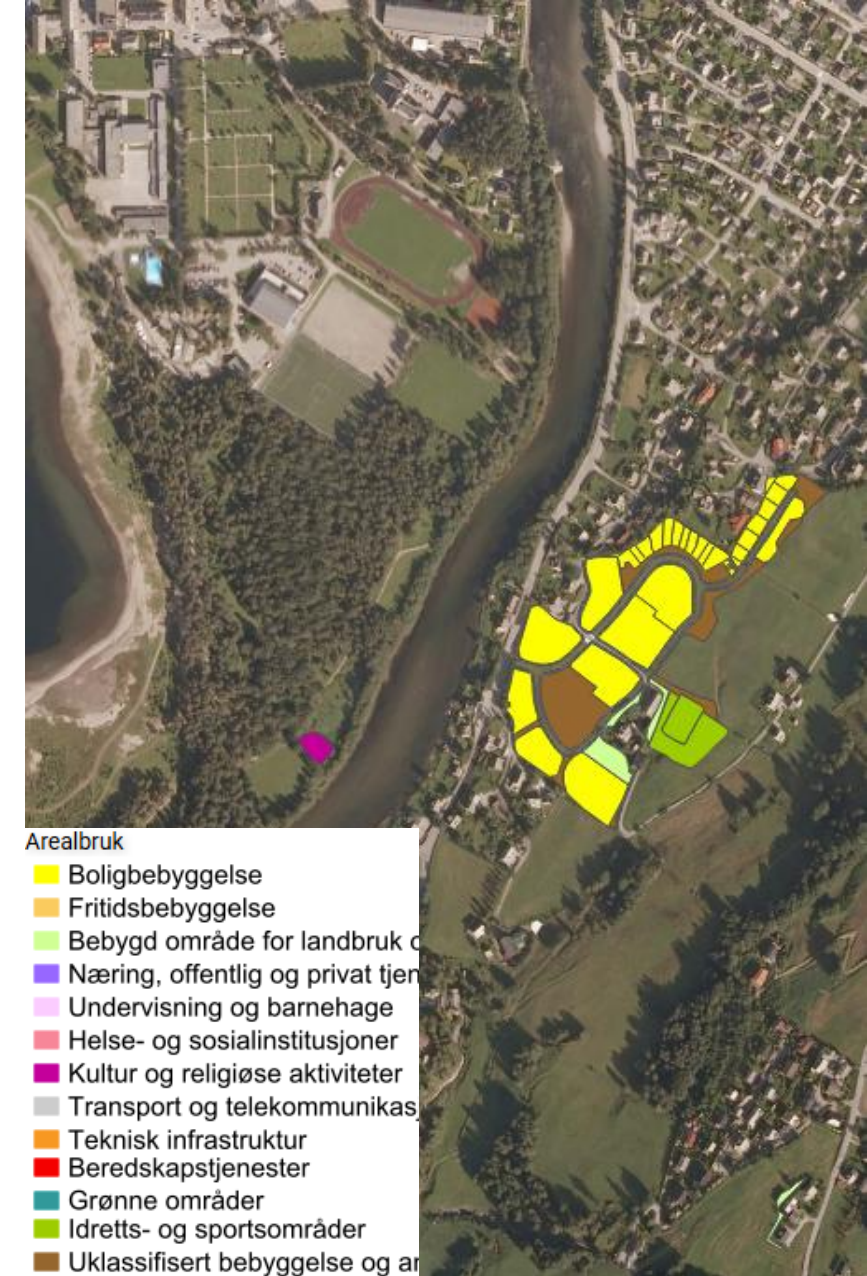

Foto: Svein Ulvund

Føremål med nedbygginga

Basert på kobling mot arealbrukskart frå SSB

Arealbruksklasse	Andel
Bustader	15 %
Fritidsbusetnad	7 %
Landbruk	33 %
Næring og tenester	9 %
Undervisning og barnehage	1 %
Samferdsle og infrastruktur	22 %
Grøntområde	1 %
Idrettsområde	4 %
Andre bygningar og anlegg	9 %

Føremål med nedbygginga

Gjengroing av jordbruksareal

Fulldyrka og overflatedyrka

Grodd igjen siste 13 år	775 dekar
Under gjengroing	2 500 dekar

Utfordringane framover

- Jordbruksareal avsett til andre føremål enn LNF
 - Kommuneplan
 - Kommunedelplan
 - Reguleringsplan

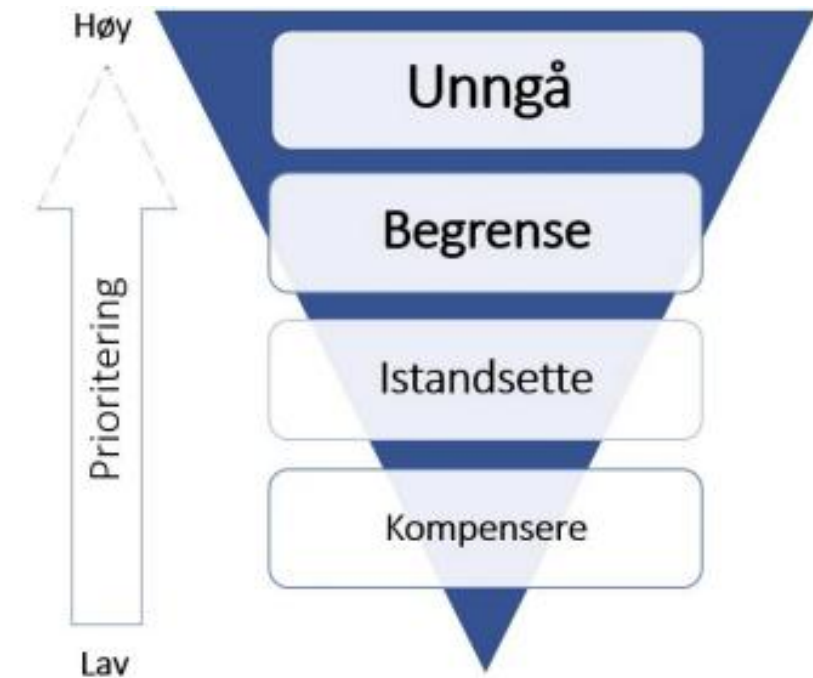
Jordbruksareal i kommuneplanen

Føremål	dekar
Bustad og sentrum	82
Fritidsbusetnad	17
Turistføremål	19
Næringsvekrsemd	12
Råstoffutvinning	7
Idrettsanlegg	62
Andre føremål	7
Sum	198
LNFR spreidd	39

Tiltak for å ta bedre vare på jordbruksarealet

1. Unngå
 - Planvask
 - Økonomiske tilskot, td grøfting
2. Avgrense
 - Dispensasjonspraksis
3. Sette i stand
 - Reetablering av jordbruksareal i utbyggingsområdet
4. Kompensere
 - Nydyrking ikkje reell kompensering
 - Jordflytting, kvar til?

Figur 9.4 Tiltakshierarkiet (Kilde: SVV)